

گوهر روشن

(توبه و توأین از دیدگاه قرآن و احادیث)

مؤلف:

فریده نجفی

نشر راشدین

Rashedin Publication

سرشناسه : نجفی، فریده، ۱۳۴۵ -
 عنوان و نام : گوهر روشن: توبه و توابین از دیدگاه قرآن و احادیث/ مولف فریده نجفی.
 پدیدآور : تهران : راشدین، ۱۳۹۲.
 مشخصات نشر :
 مشخصات ظاهری : ۱۲۰ ص.
 شابک : 978-600-7233-32-0
 وضعیت فهرست : فیا
 نویسی :
 موضوع : توبه (اسلام) -- جنبه‌های قرآنی
 موضوع : توبه (اسلام) -- احادیث
 موضوع : توبه‌کاران
 رده بندی کنگره : BP۲۲۵/۷/ن۳۵ گ۹ ۱۳۹۲
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۶۴
 شماره کتابشناسی : ۳۴۱۳۶۵
 ملی :

راشدین

■ انتشارات راشدین

■ عنوان کتاب: گوهر روشن
 ■ مولف: فریده نجفی
 ■ نظارت کیفی: راهب عارفی
 ■ نظارت فنی: محمد معین عارفی
 ■ صفحه‌آرا و طراح جلد: افسانه حسن بیگی
 ■ چاپ و صحافی: طرح امروز
 ■ نوبت چاپ: اول-۱۳۹۲
 ■ شمارگان: ۱۰۰۰
 ■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۳۳-۳۲-۰
 ■ قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال
 ■ نشانی: میدان انقلاب - کارگر شمالی - کوچه رستم - پ ۲۰ - واحد ۷
 ■ تلفن/ نمابر: ۶۶۴۹۲۶۹۴ - ۶۶۴۰۸۲۲۴
 ■ پایگاه اینترنتی: www.rashedin.com
 ■ پست الکترونیک: Email: rashed1829@yahoo.Com

فهرست مطالب

۶	سخنی درباره این پژوهش
۷	مقدمه
۱۱	فصل اول: مفاهیم پژوهش
۱۱	۱- معنی توبه
۱۶	۲- معنی انابه
۱۶	۲-۱- معنی لغوی انابه
۱۷	۲-۲- معنی اصطلاحی انابه
۱۸	۳- استغفار
۱۸	۳-۱- معنی استغفار
۲۰	۳-۲- آیا توبه زودتر است یا استغفار؟
۲۵	۴-۲- چگونگی گناهان و توبه و تلاخی آنها
۲۷	۵- انواع گناهان و توبه آنها
۲۷	۵-۱- ظلم به خدا
۲۸	۵-۲- ظلم به نفس
۲۹	۵-۳- ظلم به خلق
۳۱	فصل دوم: معنی توبه نصوح و شرائط توبه کامل
۳۱	۱- معنی نصوح و تعریف توبه نصوح
۳۱	۱-۱- معنی لغوی نصوح
۳۲	۱-۲- تعریف توبه نصوح
۴۱	فصل سوم: وجوب توبه، مذمت تأخیر توبه و بهتر بودن گناه نکردن
۴۲	۲- مذمت تأخیر توبه
۴۵	فصل چهارم: توبه و تکامل
۴۵	۱- تکامل

۴۷	۲- عبادت و تکامل
۵۱	۴- معنی مخلص و مخلص
۵۵	فصل پنجم: اقسام تائبین و خداوند تواب
۵۵	۱- مقدمه
۵۷	۲- الف) توبه پیامبران (ع)
۶۰	۲- الف) کیفیت خطا و توبه آدم (ع)
۶۳	۳- توبه خواص و اولیاء و مقربین درگاه الهی
۶۳	۴- توبه عوام
۶۴	۵- توبه کفار
۶۴	۶- توبه منافقین
۸۵	فصل ششم: توبه و شفاعت
۸۵	۱- معنی شفاعت
۸۶	۲- اقسام شفاعت
۸۶	۱- ۲- شفاعت درست و شفاعت ناعادلانه
۸۶	۲- ۲- اقسام شفاعت صحیح
۸۶	الف- ۲- ۲- شفاعت رهبری
۸۷	ب- ۲- ۲- شفاعت مغفرت
۸۷	۳- آیات قرآنی که دلالت بر شفاعت شفیعیان دارند
۸۷	۱- ۳- آیاتی که ملائکه برای مؤمنین طلب عفو می کنند
۸۹	۲- ۳- آیاتی که مؤمنین برای هم استغفار می کنند
۹۰	۵- ۳- ۳- شرط استغفار پیامبران برای اشخاص چیست؟
۹۱	۵- ۳- ۳- پیامبران (ع) برای مشرکین و منافقین، استغفار نمی کنند
۹۴	۴- شفاعت چه کسانی مورد قبول است و خداوند به چه کسانی اذن می دهد؟
۹۴	۱- ۴- وجوه و نظائر شفاعت در قرآن

فصل هفتم: اعمال پس از توبه و صفات تواین	۱۰۱
۱- اعمال پس از توبه	۱۰۱
۱-۲- مرگ اختیاری	۱۰۱
۱-۳- ایمان	۱۰۲
۱-۴- عمل صالح و ایمان	۱۰۳
۱-۵- بر سیل هدایت بودن	۱۰۳
۱-۶- صدقه و زکوة	۱۰۳
۱-۷- اطاعت از خدا و رسول و برپاداری نماز	۱۰۳
۱-۸- اهمیت دعا، در غفران ذنوب و اینکه استغفار همان دعا است	۱۰۶
۹- سبقت در کار خیر	۱۱۳
۱۱- صدق	۱۱۴
۱۲- انفاق	۱۱۴
۱۵- صوم	۱۱۵
۱۶- شب زنده‌داری	۱۱۵
منابع فارسی و عربی	۱۱۷

سخنی درباره این پژوهش

اصل توبه صرف‌نظر از معنوی لغوی آن، اصطلاحی است که خصوصاً در مورد بازگشت مذنبین از گناه و ترک گناه می‌باشد ولی در معنی کلی توبه دلالت بر رجعت و حرکت الی‌الله دارد که در تمام اقضار و گروه‌ها وجود دارد.

اهداف انتخاب موضوع به شرح زیر خلاصه می‌گردد:

۱. عدم اهتمام به مفاهیم اخلاقی در جامعه اسلامی

۲. روشن شدن معنی واقعی توبه

۳. اینکه توبه بتواند به عنوان یک ملکه اخلاقی مدنظر قرار بگیرد.

این تحقیق متشکل از یک مقدمه و هفت فصل و نتیجه‌گیری است.

در فصل اول و دوم، ابتدا معنی توبه و حقیقت آن و معانی انابه و استغفار بررسی شده

و همچنین در چگونگی توبه از گناهان و توبه نصوح بحث شده است.

در فصل سوم، وجوب توبه برای هر فرد و مذمت تأخیر و تسویف آن بررسی شده

است.

و در فصل چهارم، هدف خلقت و عامل توبه در رسیدن به آن هدف بررسی شده

است.

در فصل پنجم، توبه افراد مختلف نسبت به پروردگار و توبه پروردگار به افراد مختلف

از انبیاء تا درجه پایین تائبین، یعنی مشرکین و منافقین بررسی شده است.

در فصل هفتم، صفات تائبین واقعی و عملکرد آنان پس از توبه به بحث کشیده شده

است

الف) نقش اخلاق در معارف اسلامی:

همانطور که می دانیم معارف اسلامی از سه بخش تشکیل می گردد:

۱. اعتقادات

۲. اخلاق

۳. احکام

اعتقادات که همان اصول مذهب می باشند باید به صورت عقلی و استدلالی کشف شود و هر فرد مسلمان وظیفه دارد که آنها را با تتبع و تفحص بشناسد.

اگر انسان اعتقادات خویش را به صورت دقیق و کامل شناخت، می تواند فردی باشد دارای اخلاق فاضله، زیرا که این فرد بنا به عقیده راسخی که به شارع مقدس اسلام دارد، اوامر را اجرا و نواهی را ترک می گوید و اگر احياناً مرتکب خلافی شد، خود توبه می کند و خودش را برای هرگونه مجازات، آماده می سازد و معرفی می کند.

پس درحقیقت اخلاق از طرفی به اعتقادات ارتباط دارد و از طرف دیگر با احکام زیرا که اعتقادات یک شخص در عمل وی متجلی می گردد. یعنی شناخت درجه اعتقاد به عمل اخلاقی افراد بستگی دارد.

و خود اخلاق زیربنای احکام می باشد زیرا که فرد اوامر را انجام و نواهی را ترک، یعنی در حقیقت احکام الهی را اجرا می کند و اگر احياناً جرم یا جنایتی انجام داد، چون دارای اخلاقی فاضله است خود را به محاکم قانونی معرفی می نماید. درحقیقت با اخلاق فاضله است که مدینه فاضله حاصل می شود. نتیجتاً پی می بریم که این همه بی بند و باری و جرم و جنایت در جوامع به خاطر حاکم نبودن اخلاق فاضله در آن جامعه ها می باشد. از اینجا است که به نقش اخلاق در معارف اسلامی پی می بریم.

ب) میزان عنایت به اخلاق و افعال اخلاقی و کتب اخلاقی در بین مسلمین:

متأسفانه در جوامع اسلامی کنونی توجه و عنایت ویژه‌ای آنچنان که باید در مورد اخلاق دیده نمی‌شود. این را می‌توان به وضوح در عملکرد مردم و روابط و منش آنها در جوامع به اصطلاح اسلامی امروز دید. الحمدلله با تدابیر نظام اسلامی ایران تا حدودی این معضل اجتماعی از بین رفته است. ولی عنایت بیشتری می‌طلبد. از طرف دیگر با نگاهی به تیر مطبوعات و تیر کتب در کتابخانه‌ها و کتاب‌فروشی‌ها مظلومیت مفاهیم اخلاقی در بین کتب، مجلات و نشریات را مشاهده می‌نمائیم، که ضرورت آگاهی بخشیدن به جامعه درک می‌گردد.

ج) نقش توبه در اخلاق اسلامی:

همین بس که بدانیم توبه عاملی است که انسان‌ها را از ارتکاب جرائم باز می‌دارد. این مهمترین نقش توبه در اخلاق اسلامی است. یعنی یک فرد اگرچه دارای ناهنجاری‌های اخلاقی زیادی هم که باشد، به یک حرکت درونی می‌تواند خویش را صاحب اخلاقی فاضله نماید و بدی‌های اخلاقی را از بین ببرد.

د) علت انتخاب موضوع:

علت انتخاب «توبه» به عنوان موضوع تحقیق اینجانب در موارد ذیل خلاصه می‌گردد:
اولاً: اهتمام افراد (هرچند جزئی) به تحقیق در امور اخلاقی با توجه به اهمیت آن.
ثانیاً: اینکه معنی توبه برای خود بنده از هاله‌ای از ابهام بیرون آید.
ثالثاً: اینکه خود بنده به عنوان یک فرد گناه‌کار و عاصی خواستم، رحمت و اسعه پروردگار را از این دریچه بررسی کنم و امیدی برای حرکت خوب اخلاقی‌ام باشد.

ه) روش کار:

روش کار اینجانب در موارد ذیل خلاصه می‌گردد:

۱. بررسی آیات قرآنی مربوط به توبه
۲. بررسی روایات مربوط به توبه

۳. موضوع‌بندی آیات و روایات
۴. رجوع به کتابخانه و بررسی کتب اخلاقی و روایی و تفسیر قرآن
۵. جمع‌آوری مطالب در یک دفتر (به عنوان فیش)
۶. فصل‌بندی مطالب و جمع بین آنها
۷. تدوین گردآوری‌ها
۸. کتابت مجدد (پاک‌نویس)

تیرماه ۱۳۸۴ هجری شمسی